УДК:376.091.33:78]:616.896-053.2

Призванська Р.А.

МУЗИКОТЕРАПЕВТИЧНІ ЗАСОБИ У РОБОТІ З ДІТЬМИ ІЗ ПОРУШЕННЯМИ СПЕКТРУ АУТИЗМУ

У статті розглядається проблема застосування методів музикотерапії в роботі з дітьми з особливими освітніми потребами. Здійснено аналіз становлення музичної терапії в історичному аспекті та використання її в корекційно-педагогічній роботі в Україні та за кордоном. Визначено сучасні засоби музикотерапевтичного впливу та їх місце у психолого-педагогічній корекції. Проаналізовано індивідуальні прояви аутистичних розладів у дітей та відзначено сприйнятливість таких дітей до музики. Наголошено на важливості адаптації та необхідності соціалізації аутистичних дітей як кінцевій меті педагогічного процесу. Підкреслено складність створення сприятливих педагогічних умов навчання, виховання та корекції дітей із розладами спектру аутизму в сучасному українському суспільстві. Обґрунтовано доцільність використання музичної терапії у роботі з дітьми із порушеннями спектру аутизму.

Ключові слова: музикотерапія, аутизм, корекційна освіта, соціалізація, адаптація.

Актуальною проблемою сучасної психології є розширення методів психотерапевтичної роботи, привнесення нових засобів та технік у практику зцілення людської душі та тіла. В останні роки все частіше звучить термін «музикотерапія», саме як методика психокорекції та психоконсультування. Музикотерапевтичний підхід у лікувальній реабілітації та педагогіці дозволяє через засоби мистецтва сформувати гармонійну особистість і сприяти соціальній адаптації дитини. Найпоширенішим визначенням музичної терапії є розуміння її як виду арт-терапії – сукупності психокорекційних методик, в основу яких покладена творча діяльність особистості. Адже активізація саме творчої діяльності забезпечує корекцію порушень психічного розвитку дитини, забезпечує корекцію відхилень у пізнавальній, емоційно-вольовій та особистісних сферах і створює умови для соціальної адаптації. Проаналізувавши науково-методичну літературу, робимо висновок, що використання засобів мистецтва суттєво підвищує ефективність корекційно-педагогічної роботи з дітьми, що мають особливості психофізичного розвитку, в тому числі й інтелектуального (Л.Гаврильченко, Г.Добровольська, Л.Колесник, А.Копитін, З.Ленів, З.Матейнова, С.Машура, С.Миронова, Ю.Некрасова, Т.Овчиннікова, О.Рау, Д.Шульженко). Дітям з функціональними обмеженнями музикотерапія допомагає збагатити знання про навколишній світ, привити любов до мистецтва, оволодіти навичками самоконтролю та саморегуляції, відкрити в собі глибоку духовну природу. Важливу роль музикотерапії зазначено в низці досліджень світових та вітчизняних вчених: М.Бурно, Л.Брусиловський, О.Ворожцова, С.Гроф, К.Дічвайльд, В.Зав'ялова, Ю.Каптен, Б.Карвасарський, Д.Кемпбелл, В.Петрушин, Г.Побережна, М.Чистякова, С.Шабутін, С.Шушарджан та інші.

Цілющий потенціал музики відомий дуже давно і використовується сьогодні як потужній засіб впливу на людину. Давньогрецький філософ Піфагор застосовував музику з лікувальною метою, Платон вважав основним завданням музичного мистецтва гармонізацію індивіда із суспільним життям. Ідеї Піфагора і Платона отримали свій найвищий розвиток в працях Арістотеля, який розробив вчення про мімесис – уявлення про внутрішній світ людини та способи впливу на нього за допомогою мистецтва. Саме в теорії мімесису представлена відома концепція катарсису – очищення душі слухача чи глядача у процесі сприймання ним творів мистецтва. Ця ідея нормалізації душевної рівноваги людини є сьогодні провідною у всіх відомих психотерапевтичних школах та напрямках. Відомо, що псалмоспівець Давид своїм співом та грою на кіфарі вилікував біблейського царя Саула від нападів важкої депресії. Італієць Сенократ звуками труби повертав здоров'я божевільним, а Талет з Кандії звуками кіфари вигнав чуму. Філософами, лікарями, музикантами Давньої Греції, Китаю, Індії теоретично обґрунтовувався і широко застосовувався на практиці весь арсенал музичного мистецтва. У багатьох духовних традиціях розроблено засоби звукового впливу, які не лише спричиняють стан трансу, а й мають цілеспрямований вплив на його перебіг.

Перші спроби наукового пояснення психотерапевтичних і лікувальних властивостей музики відносять до XVII століття, експериментальні дослідження розпочались у XIX , але лише у XX ст. на науковій основі було розкрито профілактичні, лікувальні та оздоровчі властивості музичного мистецтва: виявлено лікувальні властивості звуків, встановлено взаємозв'язок між частотою звукових коливань музики та фізіологічних процесів людини. Незаперечні властивості лікувального впливу музики на

Scanned by CamScanner

патологічно змінені психічні та фізіологічні процеси людського організму стали імпульсом для виникнення нового напрямку – музикотерапії як одного із лікувально-виховних методів. Термін «музикотерапія» має грецько-латинське походження й у перекладі означає «лікування музикою». На визначенні поняття «музикотерапія» і його концепції у науковій літературі існують багато різних, досить часто протилежних поглядів вітчизняних та закордонних вчених, що беруть участь у теоретичному і практичному становленні цієї порівняно молодої науки.

Сьогодні можна виділити дві протилежні точки зору на концепцію музикотерапії.

Прихильники однієї з них вважають, що музикотерапія є частиною психотерапії, орієнтованої на клініку. До них належать К.Бланк, Г.Джедік, Ч.Кохлер, Е.Коффер-Ульріх, Ч.Швабе, Б.Стоквіс та ін.

Прихильники іншої точки зору вважають музикотерапію самостійною дисципліною і намагаються знайти для неї шляхи розвитку, що не залежать від інших психотерапевтичних методів (А.Понтвік).

Сучасні музикотерапевти виокремлюють чотири основні напрями лікувального впливу музики:

- емоційна активізація у ході вербальної психотерапії;
- розвиток міжособистісного спілкування;
- регулюючий вплив на психовегетативні процеси;
- підвищення естетичних потреб.

С.Шушарджан, президент Міжнародної Академії Інтегративної Медицини, класифікує музично-терапевтичний вплив на клінічний та експериментальний [9].

Клінічна музикотерапія використовує розроблені методи музичного впливу з лікувальною та профілактичною метою. Її поділяють на три основні напрями:

- пасивна (рецептивна) музикотерапія;
- активна музикотерапія, в ході якої пацієнт залучається до процесу музикування;
- інтегративна музикотерапія, яка передбачає поєднання музичного впливу з іншими видами творчості (вокалотерапія, малювання, танцювально-рухова терапія, логоритміка та ін.)

Експериментальна музикотерапія досліджує цілісні реакції організму, а саме: психофізіологічні, біохімічні, біофізичні та ін., а також реакції організму на музичний подразник на клітинному рівні.

Музикотерапія може використовуватися у двох основних формах: груповій та індивідуальній.

Музична терапія все частіше застосовується в області корекції цілої низки психічних розладів, включаючи реабілітацію пацієнтів з важкими порушеннями розвитку нервової системи. Дослідження Сінді Лу Еджертон та Джеффрі Томпсона надають докази того, що музична терапія може надати позитивний короткотерміновий ефект у пацієнтів з розладами аутистичного спектру.

Як наголошував видатний невропатолог і психіатр В.Бєхтєрєв, сприймання музики не потребує попередньої підготовки і є доступним для всіх. Тобто, музика чинить свій лікувальний вплив за будь-яких умов. За допомогою музичних образів, ритму, темпу, мелодії можна встановити рівновагу в діяльності нервової системи, розгальмувати загальмованість дітей, врегулювати кінестетику, виявити музичні здібності та задовільнити естетичні потреби. В роботах Дж.Елвіна, Е.Уорика, Т.Скрипник, В.Тарасун, Г.Хворової, які присвячені аутизму, відзначається сприйнятливість дітей із аутизмом до музики. Ця особливість аутистичних дітей може бути використана фахівцями з максимальною користю. Адже музика може змінювати настрій і поведінку – від апатії до бурхливої активності і навпаки. Музичний досвід може як стимулювати, так і пригнічувати діяльність. Реакції дитини з аутизмом на музику часто непередбачувані, оскільки її поведінка нераціональна. Але, безперечно, ми можемо побачити в реакціях дитини ознаки невдоволення чи задоволення, бажання повторити досвід чи, навпаки, уникнути його.

Аутистичні діти багато років були позбавлені доступних для інших осіб форм медико- психолого-педагогічної допомоги. Лише у 70-80-х роках минулого століття, а в Україні наприкінці 90-х років, зроблені перші кроки в напрямку напрацювання адекватної моделі допомоги особам з аутизмом. До цієї моделі належать як медикаментозна терапія, так і психолого- педагогічна корекція. Корекційна робота з аутистичними дітьми включає виявлення і розвиток творчих здібностей дітей, розвиток мовлення та комунікативних навичок, а також систематичну роботу з батьками.[3].

Аутизм – розлад, що виникає внаслідок порушення розвитку головного мозку і характеризується вираженим і всебічним дефіцитом соціальної взаємодії і спілкування, а також обмеженими інтересами і

Scanned by CamScanner

повторюваними діями. Схожі стани, при яких відзначаються більш м'які ознаки і симптоми, відносять до розладів аутистичного спектра. Науковці вважають аутизм поширеним явищем. На думку деяких фахівців, аутичних дітей у світі більше, ніж сліпих і глухих, узятих разом.

Індивідуальні прояви аутистичних розладів можуть мати різноманітні форми – від дитини з низьким рівнем інтелекту, яка не розмовляє і є дезадаптованою, до вибірково обдарованої зі специфічними інтересами і «дорослим» мовленням. Первазивність цього захворювання передбачає зміни у всіх психічних сферах – перцептивній, інтелектуальній, мовленнєвій, емоційній, вольовій, поведінковій тощо. (К.Островська, 2012). Тому аутистичні розлади охоплюють всі сфери діяльності дитини: порушення соціальної взаємодії, соціального спілкування, уяви та соціальної інтеграції (за Л.Каннером). Д.Шульженко так характеризує ці порушення:

- *Порушення соціальної взаємодії.* Відрізняють три типи подібних порушень: відчуженість, пасивність, активність, але дивна.
- *Порушення соціального спілкування.* Складнощі в вербальних та невербальних способах спілкування, а також в їх розумінні. Ехолалії або вислови, що не відповідають ситуації та постійне промовляння з ігноруванням відповідей інших людей.
- *Порушення уяви та соціальної інтеграції.* Порушення комунікативної сфери, обмежені та повторювальні інтереси, стереотипна поведінка).[8,с 244].

Світові авторитети з питань аутизму (К,Гілберт, Т,Пітерс, Л,Шипіцина та ін.) констатують великий розрив між теоретичними знаннями про аутизм і практичними можливостями допомогти таким особам та їхнім родинам. Одним з найважливіших питань сучасної аутології, яке має величезне практичне значення, є шляхи соціалізації дитини з аутичним порушенням розвитку. Успішна соціалізація – кінцева мета, сенс педагогічного процесу, об'єктом якого є аутична дитина (О.Нікольська, 1995, В.Тарасун, 2004). Адаптація дитини в соціальне середовище, тобто соціалізація, передбачає засвоєння мови і мовлення, норм поведінки, моральних цінностей та всього іншого, що складає культуру суспільства. Саме процес соціалізації є великою проблемою для дитини з аутизмом, але її значення важко переоцінити, оскільки вона є єдиним шляхом формування та розвитку особистості.

Соціальна взаємодія, яка приносить звичайним дітям стільки радості та задоволення, в аутистів викликає лише роздратування і бажання ізолюватися. Хоча аутистичні діти демонструють свою емоційну прив'язаність до батьків, проте вони не реагують на їхню любов очікуваним способом.

Актуальність проблеми аутизму постає сьогодні особливо гостро в сфері освіти. Система освіти в Україні загалом не готова прийняти на себе відповідальність навчати дітей з аутизмом. На даний час в існуючих державних освітніх закладах дуже складно створити сприятливі педагогічні умови для таких дітей. Відсутність спеціальних психолого-педагогічних умов навчання, виховання та корекції є причиною того, що переважна більшість аутичних дітей отримує освітні послуги індивідуально в домашніх умовах. Відомо, що основним завданням корекційної роботи з дітьми є залучення їх до більш повної взаємодії з оточенням і саме у віці 6-7 років, коли у більшості дітей з порушеннями аутистичного спектру починає проявлятися потреба у спілкуванні, вони опиняються ізольованими.

Однією з характерних рис аутичної дисфункції є несоціальна поведінка. Як відомо, рівень соціальних навичок відіграє важливу роль в загальному рівні адаптативного функціонування людей. Діти з аутизмом мають проблеми з участю в повсякденних соціальних взаємодіях з іншими людьми. Їм притаманне погане сприйняття афективних сигналів у соціальній сфері. Такі діти не розуміють як брати участь в розмові, уникають зорового контакту, і, як правило, байдужі до інших людей, включно з членами сім'ї. Може скластися враження, що вони ігнорують чи погано інтерпретують емоційну поведінку людей і не розуміють їхніх почуттів. Оскільки розуміння афективних сигналів дуже важливе, саме музична терапія може з успіхом використовуватись в лікуванні аутизму з метою покращення комунікації та мовлення і розвитку соціально- поведінкових навичок [10]. Для прикладу, дослідження впливу терапії імпровізаційною музикою на комунікативну поведінку виявило особливості впливу темпу, ритму музичного твору, а також його форми та висоти звучання на піддослідну групу вже через десять сеансів. Окрім імпровізаційної музичної терапії, у роботі використовувались сталі ритмічні малюнки і мелодії, що спричинило значне полегшення процесу навчання та покращення пам'яті аутистів. Також з'ясувалося, що діти з аутизмом значно краще наслідують слова, якщо сприймають їх

Scanned by CamScanner

через спів, а не як простий розмовний текст.[9].

Слід зазначити, що деякі вчені вважають, що розглядаючи музику як джерело емоційності, творчого розвитку дітей, дослідники висвітлюють проблему розвитку музичного ритму і практично не висвітлюють проблему розвитку почуття ритму як властивості та здібності особистості дитини. Адже саме ритм є організуючою складовою музики і в корекційній роботі може використовуватись для виправлення недоліків моторно-рухової сфери. За нашими спостереженнями, ритм як музичне явище надає відчуття впевненості, організованості та порядку, а звідси – захищеності. П.Нордофф та К.Роббінс пропонують використовувати ритмічні вправи для розвитку невербальної форми комунікації у вигляді діалогу, головну роль в якому відіграє обмін найпростішими музичними сигналами – ритмом барабанів, дзвіночків, фортепіанних звуків. Цей музичний діалог змінює комунікацію між дітьми, які не хочуть контактувати, допомагаючи виявити їхні емоції, думки та вести спілкування мовою звуків.

Засади музикотерапії ґрунтуються на концепції недирективної терапії Карла Роджерса, де акцент робиться на налагодженні контакту через наслідування і спільну активність. Цінність музичної терапії в роботі з дітьми із особливими потребами полягає в тому, що вона допомагає зміцнити довіру, взаєморозуміння між учасниками процесу, пришвидшує процес терапії, оскільки внутрішні переживання легше виражаються за допомогою музики, аніж при розмові; музика підсилює увагу до відчуттів; крім того – підвищується музична компетенція, виникає відчуття внутрішнього контролю і порядку. Діти з розладами аутистичного спектру з серйозними обмеженнями у вербальному та невербальному спілкуванні позитивно відгукуються на використання музичної терапії з застосуванням імпровізаційних методів та підходів. Імпровізаційна музична діяльність з лікувальною метою здатна сприяти виробленню навичок спілкування та соціальної взаємодії, а також покращенню і розвитку уваги. А структурованість і передбачуваність у музиці сприяє вихованню терпимості, гнучкості та соціальної активності.

Дослідники висловлювали припущення, що, оскільки при аутизмі відсутня обробка емоцій, то і система, що реагує на емоційне сприйняття музики також не розвивається. Проте, останні дослідження в когнітивній сфері змінили початкову теорію про систему емоційних реакцій на музику в людей з аутизмом. Виявилося, що вони здатні добе розпізнавати музичні інтервали і реагувати на музичний матеріал. Таким чином, музика може використовуватись з метою покращення розпізнавання емоцій у осіб з аутизмом. Музична сторона мови є дуже важливою для передачі емоцій і використовується однаковим чином в різних культурах, тому вербальне розуміння семантики не є єдиною необхідною умовою. Щоб зрозуміти емоції, що передаються за допомогою мови, можна спиратись на її декодування за допомогою музики. Це допоможе зрозуміти емоції навіть при сприйманні іноземної мови. Це зумовлюється тим, що музика впливає на більш глибинні психічні сфери, аніж слово.

Беручи до уваги проблеми осіб, що страждають аутизмом, а саме: якісні порушення соціальної взаємодії та комунікації, що виявляються в обмеженій, повторюваній і стереотипній поведінці, інтересах та діяльності, музикотерапія ставить перед собою такі завдання:

- розвивати у дітей здатність емоційно реагувати на музику;
- корегувати недоліки пізнавальної сфери;
- розвивати мову та функції мовлення;
- виправляти недоліки моторно-рухової сфери;
- розвиток сенсорних здібностей;
- формування комунікативної компетенції;
- формування емоційного ставлення до предметів та явищ навколишнього світу;
- виховання основних моральних якостей;
- виявлення інтересу до музичної та загалом зворчої діяльності.

Для вирішення цих завдань ми пропонуємо такі види корекційно-розвивальної роботи: слухання музики, рухова релаксація, музично-ритмічні вправи та ігри, вокалотерапія, логоритміка, музикомалювання, гра на дитячих музичних та шумових інстументах, музико-казкотерапія.

Музична терапія вирішує багато питань розвитку, спонукає концентрацію уваги, сильно мотивує, часто заспокоює надмірно схвильованих пацієнтів і використовується як підкріплення для кращої поведінки та розвитку реакцій. Вона також допомагає корегувати негативну поведінку, скеровуючи її в

Scanned by CamScanner

соціально прийнятне русло. Дітям з аутизмом характерна незвичайна чутливість до музики. Деякі з них мають абсолютний слух, у той час як багато з них здатні грати на музичних інструментах з винятковою музикальністю.

Музична терапія також може допомагати людям з дефіцитом словесного спілкування в організації комунікації невербальними способами. Вона здатна покращити навички спілкування іншими мовами, зв'язки з ровесниками, ігрові навички, вираження емоцій та інші інтерактивні, соціально орієнтовані вміння. Завдяки тому, що музика обробляється в обох півкулях головного мозку, музична терапія здатна допомогти у стимуляції когнітивних функцій, і часто використовується для передачі мови і мовних навичок.

Одним з кардинальних проявів дитячого аутизму є розлади розвитку мовлення. Л.Бендер(1952) описала характерне «дерев'яне» звучання мови аутистів, механічні модуляції голосу за наявності цього у патології. Діти з аутизмом часто мають дуже плоский, монотонний або високий, співучий голос такого типу, що не відображає їхні власні емоції. На думку Т.Шапіро і Г.Гінсберга (1971), найхарактернішим для мовлення дітей з аутизмом є одночасне поєднання «жаргону», «неповного» і «зрілого» мовлення [3,с.38]. За нашими спостереженнями, заняття вокалотерапією сприяють зменшенню проявів або повній ліквідації монотонної мови і здатності розмовляти нормальним голосом. Всі пісенні досліди мають неоціненне значення для дитини з аутизмом і, як стверджують вчені Американської асоціації музичної терапії, якщо пісні представлені повільно і чітко, фокусування дитини на поточну діяльність значно зростає.

Висновки. Отже, музична терапія, ґрунтуючись на наукових досягненнях вчених цілого світу, широко використовує засоби і методи, що знайдені в рамках інших терапевтичних підходів. Підсумовуючи огляд наукових джерел та власний практичний досвід, можемо стверджувати, що музика вважається «універсальною мовою», яка забезпечує створення шляхів взаємного розуміння між людьми та сприяє кращому взаємозв'язку з навколишнім середовищем, сприйняттю відносин, самовираженню та спілкуванню. Музика захоплює увагу і сприяє її розвитку. Вона може використовуватись з метою стимуляції для досягнення бажаної мети. Музична терапія може покращувати негативний настрій, сприяти прийняттю самостійних рішень та відповідей, а також зміцненню позиції у соціумі, та діяльності, що підпорядковується соціально прийнятним способам. Музична терапія допомагає в розвитку мовного спілкування, мови і мовленнєвих навичок, а тим, хто не в змозі розмовляти, - більш переконливо виражати себе невербально, також налаштовує до взаємності в загальній грі, так як особи з аутизмом значно легше та результативніше навчаються слухати і реагувати на інших людей, що сприяє створенню власного стилю спілкування. Музика викликає конкретні мультисенсорні стимуляції (слухові, зорові і тактильні), а ритмічна складова музики сприяє організації усіх сенсорних систем осіб з діагнозом аутизму. В результаті обробки слухових стимулів та інших сенсомоторних та перцептивних подразників розвивається загальна та дрібна моторика. Музика виявляється дуже успішною як терапія для дітей з аутизмом, особливо в сфері розвитку мови і соціальної взаємодії. Слухання музики та використання активних музикотерапевтичних засобів, участь в рольових іграх та гра на музичних інструментах можуть бути застосовані для зміцнення соціальної взаємодії, при цьому варто звернути увагу на те, що діяльність повинна стимулювати зоровий контакт.

Для дітей з аутистичними розладами музична терапія необхідна як спосіб корекції присутніх розумових і фізичних відхилень, як спосіб налагодження комунікації, а також як спосіб збагачення знань про навколишній світ. Адже музика багатогранна і не може обмежитись лише терапевтичним ефектом, а обов'язково торкнеться всіх інших структурних компонентів свідомості дитини.

Використана література:

1. **Алвин Дж., Уорик Э.** Музыкальная терапия для детей с аутизмом./- Москва.: Теревинф, 2004.- 208с.
2. **Матейнова З., Машура С.** Музикотерапия при заикании./ – К.:Вища школа, 1984. – 303с.
3. **Копитін А.І.**. Методы арт-терапевтической помощи детям и подросткам: отечественный и зарубежный опыт / Под редакцией А.И. Копытина.- М.: Когнити-Центр, 2012.-286с.
4. **Островська К.О**. Соціальна адаптація дорослих осіб із загальними розладами розвитку. /К.О.Островська.-Львів: «Тріада плюс», 2012.- 576с.
5. **Побережна Г.** Педагогічний потенціал музикотерапії // Мистецтво та освіта.-2008.
6. **Скрипник Т.**Аутизм як форма девіантної поведінки // Проблеми загальної та педагогічної психології: Збірник наукових праць інституту психології ім. Г.С.Костюка, - т.XI,ч.7, - К.- 1995.- С.457-464.

Scanned by CamScanner

7.Стаум М. Воздействие музыкальной терапии на речь аутичного ребенка .// Музыкальная психология и психотерапия. 2009. №4 (13). С. 122-125.
8.Шульженко Д.І. Основи психологічної корекції аутистичних порушень у дітей: Монографія./Д.І.Шульженко – К., 2009. – 385с.
9.Шушарджан С.В. Музикотерапия и резерви человеческого организма./Москва:АОЗТ «Антидор», 1998. – 363с.
10.Baron-Cohen S. Mindblindness: An Essay on Autism and Theory of Mind.- Cambridge, Mass.- MIT Press, 1995.

References:

1. Alvyn Dzh., Uoryk Э. Muzыkal"naya terapyya dlya detej s autyzmom./- Moskva.: Terevynf, 2004.- 208s.
2. Matejnova Z., Mashura S. Muzykoterapyya pry zaykanyy./ – K.:Vyshha shkola, 1984. – 303s.
3.Kopytin A.I.. Metody art-terapevtycheskoj pomoshhy detyam y podrostkam: otechestvennyj y zarubezhnыj opyt / Pod redakcyej A.Y. Kopytyna.- M.: Kohnyty-Centr, 2012.-286s.
4 .Ostrovs"ka K.O. Social"na adaptaciya doroslyx osib iz zahal"nymy rozladamy rozvytku. /K.O.Ostrovs"ka.-L"viv: «Triada plyus», 2012.- 576s.
5. Poberezhna H. Pedahohichnyj potencial muzykoterapiyi // Mystectvo ta osvita.-2008.
6.Skrypnyk T.Autyzm yak forma deviantnoyi povedinky // Problemy zahal"noyi ta pedahohichnoyi psyxolohiyi: Zbirnyk naukovyx prac" instytutu psyxolohiyi im. H.S.Kostyuka, - t.XI,ch.7, - K.- 1995.- S.457-464.
7.Staum M. Vozdejstvye muzыkal"noj terapyy na rech" autychnoho rebenka .// Muzыkal"naya psyxolohyya y psyxoterapyya. 2009. №4 (13). S. 122-125.
8.Shul"zhenko D.I. Osnovy psyxolohichnoyi korekciyi autystychnyx porushen" u ditej: Monohrafiya./D.I.Shul"zhenko – K., 2009. – 385s.
9.Shushardzhan S.V. Muzykoterapyya y rezervy chelovecheskoho orhanyzma./Moskva:AOZT «Antydor», 1998. – 363s.
10.Baron-Cohen S. Mindblindness: An Essay on Autism and Theory of Mind.- Cambridge, Mass.- MIT Press, 1995.

Призванская Р.А. Музыкотерапевтические средства в работе с детьми с нарушениями спектра аутизма

В статье рассматривается проблема применения методов музыкотерапии в работе с детьми с особыми образовательными потребностями. Осуществлен анализ становления музыкальной терапии в историческом аспекте и использования ее в коррекционно-педагогической работе в Украине и за рубежом. Определены современные средства музикотерапевтичного влияния и их место в психолого-педагогической коррекции. Проанализированы индивидуальные проявления аутистических расстройств у детей и отмечено восприимчивость таких детей к музыке. Подчеркнута важность адаптации и необходимости социализации аутистических детей как конечной цели педагогического процесса. Отмечено сложность создания благоприятных педагогических условий обучения, воспитания и коррекции детей с расстройствами спектра аутизма в современном украинском обществе. Обоснована целесообразность применения музыкальной терапии в работе с детьми с нарушениями спектра аутизма.

Ключевые слова: музыкотерапия, аутизм, коррекционное образование, социализация, адаптация.

Pryzvanska R.A.Music therapy methods used in working with autism children

In this research article an issue of using music therapy approaches in working with children with main educational necessities is deliberating. The analysis of becoming music therapy in historical aspect and its implementation in correction-pedagogical work has been put into practice in Ukraine and abroad. Modern methods of music therapy influence and their position in psychology-pedagogical correction have been marked. It is important to have been emphasized on an adaption and a socialization of autism children as an ultimate goal. The difficulties of creating recipient pedagogical conditions of education, upbringing (training) and correction of autism children in modern Ukrainian society have been highlighted there. There has been validated to use a practicability of music therapy in working with autism children.

Keywords: music therapy, autism, correction education, socialization, adaption.

Стаття надійшла до редакції 13.10.2016 р.
Статтю прийнято до друку 28.10.2016 р.
Рецензент: д.п.н., проф. Шульженко Д.І.

УДК 376-056.313:159.922.1

Проскурняк О.І.

ПСИХОСЕКСУАЛЬНЕ ВИХОВАННЯ ПІДЛІТКІВ З ПОРУШЕННЯМИ ІНТЕЛЕКТУ

У статті проаналізовано психосексуальні особливості підлітків з порушеннями інтелекту. Доведено, що при недостатній уваги до цього питання педагогічних працівників спеціальних закладів освіти, психосексуальні складнощі заважають соціальному пристосуванню підлітків з порушеннями інтелекту. Обґрунтовано конструкт методик діагностики, які дозволяють дослідити особливості психосексуального розвитку Аналізуються дані проведеного діагностичного обстеження, який довів, що у порівнянні з підлітками без інтелектуальних порушень у підлітків з інтелектуальними порушеннями недостатньо психосексуальних знань. Проаналізовано роль батьків у вирішені окресленої проблеми. Визначено принципи, на яких ґрунтується виховання підлітків з інтелектуальними порушеннями, зокрема, психосексуальне. Окреслено напрями щодо оптимізації психосексуального виховання підлітків з порушеннями інтелекту: розширення кола інформації щодо полоролевої поведінки; створення сприятливого психологічного клімату для обговорення з підлітками їх проблем;формування ідеалів сімейних стосунків і ролі та відповідальності батьків;корекція порушень психосексуальної поведінки (у разі потреби).

Scanned by CamScanner